

Ewa Wanda Maruszewska

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Rachunkowości Międzynarodowej
ewa.maruszewska@ue.katowice.pl

**UJAWNIEŃ WARTOŚCI FIRMY W WYNIKU
PRZEJĘCIA DOKONANEGO W RAMACH GRUPY
KAPITAŁOWEJ W SYTUACJI WYSTĄPIENIA
UJEMNEJ WARTOŚCI PRZEJĘTYCH
AKTYWÓW NETTO**

Streszczenie: Artykuł jest próbą wskazania niedoskonałych regulacji rachunkowości w zakresie ujawniania i prezentacji wartości firmy. Celem artykułu jest krytyczna analiza obowiązujących regulacji rachunkowości oraz prezentacja praktyki polskich przedsiębiorstw w tym zakresie. Znaczenie treści ekonomicznej, jaką niesie ze sobą wartość firmy wykazywana w konsekwencji zastosowania metody nabycia do księgowego rozliczenia połączenia, zostało zaprezentowane na podstawie analizy dwóch połączeń dokonanych przez spółki notowane na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W artykule podkreśla się znaczenie profesjonalizmu służb księgowych oraz stosowania etyki zawodowej dla rzetelnego odzwierciedlenia transakcji przejęcia dokonanego pomiędzy spółkami grupy kapitałowej.

Słowa kluczowe: wartość firmy, rachunkowość połączeń, ujemne aktywa netto.

Wprowadzenie

Asumptem do przygotowania niniejszego artykułu była analiza sprawozdań finansowych dwóch spółek giełdowych, które przejęły spółki zależne charakteryzujące się ujemną wartością godziwą przejętych aktywów netto. W obu przypadkach spółki przejmujące, które rozliczały połączenie metodą nabycia, zdecydowały o ujęciu całej obliczonej zgodnie z regulacjami rachunkowości wartości

firmy. Żadna ze spółek nie zajęła się w swoim sprawozdaniu finansowym analizą treści ekonomicznej, jaką ujawniona wartość firmy przekazywała inwestorom i innym interesariuszom jednostek. Nie poruszono kwestii ryzyka, jakie niesie ze sobą transakcja przejęcia jednostki, której zadłużenie przewyższa wartość kontrolowanych zasobów majątkowych. Zgodnie z prawem obowiązującym w latach, w których analizowane przejęcia miały miejsce, każda ze spółek zastosowała się do norm prawnych ją wiążących. Rodzi się jednak pytanie, czy profesjonalne uprawianie rachunkowości zawęży się jedynie do zgodności prezentowanych informacji z wymogami prawnymi, czy może profesjonalizm służb rachunkowości wymaga szerokiego spojrzenia na przygotowywane w systemie informacyjnym rachunkowości dane, ujmując także teorię rachunkowości konstytuującą podwaliny, na których ustawodawca tworzył legislację?

W związku z powyższym celem artykułu jest krytyczna analiza obowiązujących regulacji wartości firmy oraz prezentacja praktyki polskich przedsiębiorstw w tym zakresie. Tezą przyjętą w artykule jest stwierdzenie, że obowiązujące ułomne regulacje w zakresie wartości firmy nie są pomocne w procesie księgowego rozliczenia połączenia, którego celem jest rzetelne odzwierciedlenie treści ekonomicznej transakcji połączenia jednostek gospodarczych. Stwarzają ponadto zagrożenie nieetycznego postępowania służb księgowych, które może być ukierunkowane na upiększenie sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w którym nastąpiło połączenie. Zdefiniowany powyżej cel zrealizowano za pomocą analizy stanu prawnego i literatury przedmiotu oraz metody statystyki gospodarczej sprawozdań finansowych dwóch wybranych podmiotów gospodarczych.

1. Wykorzystanie metody nabycia jako modelu księgowego rozliczenia połączenia dokonanego w ramach grupy kapitałowej

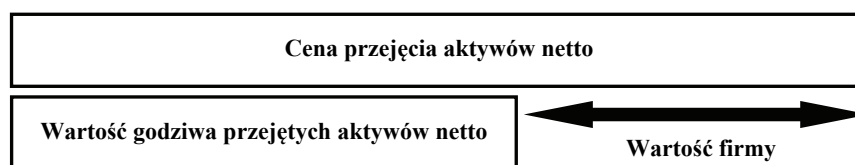
Metoda nabycia, zgodnie z regulacją zawartą w art. 44a ust. 1 Ustawy o rachunkowości (zwanej dalej UR), jest wiodącą metodą księgowego rozliczenia połączenia. Drugą metodę dopuszczoną przez polskiego ustawodawcę – metodę łączenia udziałów – stosuje się w rzadkich przypadkach. Sytuacja taka wynika z zapisu (art. 44a ust. 2 UR) zezwalającego na zastosowanie metody łączenia udziałów wyłącznie do połączeń spółek, na skutek których nie następuje utrata kontroli nad łączącymi się spółkami przez ich dotychczasowych udziałowców. Brak definicji lub doprecyzowania sformułowania „utrata kontroli” powoduje, że nie w każdym przypadku jasne będzie, czy wspólnik, który przed połączeniem posiadał 50% udziałów w spółce łączącej się, a po połączeniu posiada 48%

udziałów w spółce prowadzącej działalność po połączeniu, utracił zdolność do kierowania polityką operacyjną i finansową czy nie. Bezdyskusyjnym przypadkiem, w którym nie nastąpi utrata kontroli, jest połączenie jednostek zależnych w 100% od tej samej jednostki dominującej, a więc połączenie w ramach grupy kapitałowej, tzw. pod wspólną kontrolą.

Z drugiej strony nieprecyzyjna regulacja ustawowa umożliwia jednostkom ocenę sytuacji bez ograniczeń wprowadzonych przez ustawodawcę, które mogłyby dotyczyć np. liczby głosów na walnym zgromadzeniu, możliwości wpływania na wybór członków zarządu spółki działającej po połączeniu, czy umownych ograniczeń praw głosu udziałowca. Jednak swoboda ustawodawcy w opisanym zakresie oznacza, że służby rachunkowości zostały obciążone odpowiedzialnością za prawidłowe stosowanie norm rachunkowości, co obliguje je do podjęcia decyzji w zakresie utraty (bądź nie) kontroli w oparciu o własny osąd oparty na rzetelnej wiedzy oraz etyce zawodowej. Stawiając na pierwszym miejscu jasny i rzetelny obraz, nie sposób ująć w regulacjach prawnych wszystkich możliwych sytuacji z życia gospodarczego i dlatego służby rachunkowości zobowiązane są nie tylko do literalnego odczytywania przepisów, ale przede wszystkim do rozumienia teorii rachunkowości oraz intencji ustawodawcy.

2. Wartość firmy jako element odzwierciedlenia treści ekonomicznej transakcji kupna przedsiębiorstwa

Konsekwencją wyboru metody nabycia jako modelu księgowego rozliczenia połączenia jest konieczność wskazania jednostki przejmującej, określenia ceny przejęcia oraz wyceny przejętych aktywów i zobowiązań w wartościach godziwych. Ze względu na kilka istotnych czynników wynikających z procedury połączenia wymaganej regulacjami Kodeksu spółek handlowych (zwany dalej KSH) oraz zasady wyceny wymienionych elementów określonych Ustawą o rachunkowości, mało prawdopodobna jest równość ceny przejęcia i wartości godziwej przejętych aktywów netto. Jedną z możliwych sytuacji jest przypadek nadwyżki ceny przejęcia nad wartością godziwą aktywów netto spółki przejętej (art. 44b ust. 6 UR). Dodatnią różnicę pomiędzy ceną przejęcia a wartością godziwą przejętych aktywów netto ustawodawca określa jako wartość firmy (rys. 1). Wartość firmy pojawia się zatem w sytuacji przejęcia jednej jednostki przez inną, gdy nabywca przedsiębiorstwa płaci więcej niż wynosi wartość godziwa jego składników majątkowych pomniejszona o zobowiązania i rezerwy na zobowiązania. Wartość firmy dotyczy więc połączeń jednostek rozliczanych metodą nabycia, również w sytuacji zastosowania tej metody do połączeń pod wspólną kontrolą.

Rys. 1. Określenie wartości firmy.

Źródło: Maruszewska [2008, s. 109].

Ustawodawca polski ogranicza się jedynie do podania zaprezentowanej formuły matematycznej, którą należy wykorzystać do obliczenia kwoty wartości firmy. Nie wyjaśnia sensu ekonomicznego tej kategorii bilansowej, co wydaje się istotnym pominięciem. Ujawnienie wartości firmy na dzień księgowego rozliczenia połączenia powinno wskazywać na fakt, iż przedsiębiorstwo przejmujące oczekuje w przyszłości wystąpienia korzyści ekonomicznych z tytułu aktywów, których nie można zidentyfikować osobno ani odrębnie ująć [Maruszewska, 2014, s. 38; Strojek-Filus, 2013, rozdz. 1]. Na wartość firmy składać się mogą: wartość godziwa oczekiwanych synergii lub oczekiwanych korzyści, które wynikać mogą m.in. z umiejętności i doświadczenia posiadanych przez pracowników przejętej jednostki, korzyści z ustalonych już procesów biznesowych, posiadanego *know-how* albo reputacji firmy na rynku. Innymi słowy, spółka przejmowana jako całość jest więcej warta niż suma jej części składowych.

Nadwyżka ceny przejęcia nad wartością godziwą aktywów netto ustalona w oparciu o arytmetyczne obliczenia określone przez ustawodawcę może wynikać również z nadpłaty za przejęte składniki aktywów i zobowiązań bądź z błędów w pomiarze wartości godziwej przyjętych składników majątkowych. Jednak część nadwyżki wynikająca z wymienionych powyżej sytuacji nie powinna stanowić wartości firmy, ponieważ nie będzie generowała w przyszłości korzyści ekonomicznych, które są niezbędne dla każdego składnika aktywów ujmowanego w bilansie¹.

Z powyższych rozważań wynika, że – dla prawidłowego określenia wartości kategorii bilansowej, jaką jest wartość firmy – konieczne jest przede wszystkim uwzględnienie treści ekonomicznej, którą ta pozycja aktywów ma przekazywać. Stosowanie wzorów matematycznych jak reguł prawa wraz z wynikającymi z nich bezwarunkowymi rozstrzygnięciami może skutkować niewiarygodnym (lub mało wiarygodnym) obrazem sytuacji finansowej jednostki gospodarującej z racji nieprofesjonalnego, w tym nieetycznego, zachowania osoby przygotowującej informacje w systemie informacyjnym rachunkowości.

¹ Patrz: definicja aktywów określona w art. 3 ust. 1 pkt 12 UR.

3. Analiza przypadków połączeń spółek notowanych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych

Analizą objęto 124 sprawozdania finansowe z lat 2001-2013 przygotowane przez wybranych 26 spółek notowanych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W pierwszym kroku analiza miała na celu wyszukanie połączeń pod wspólną kontrolą. W drugiej części analizy spośród wyszukanych 25 połączeń pod wspólną kontrolą zidentyfikowano dwa połączenia przeprowadzone pomiędzy spółkami należącymi do grupy kapitałowej, a które rozliczone zostały metodą nabycia i ponadto charakteryzują się wystąpieniem ujemnej wartości przejętych aktywów netto. Wystąpienie ujemnej wartości przejętych aktywów netto możliwe jest w sytuacji, gdy wartość godziwa przejętych zobowiązań przewyższa wartość godziwą przejętych aktywów.

Oba połączenia przeprowadzone zostały zgodnie z regulacjami KSH, który w swoich regulacjach nie zawarł zakazu łączenia się spółek z ujemnym kapitałem własnym. Jedyne obostrzenia dotyczące łączących się spółek wymienione w KSH dotyczą spółek w likwidacji oraz w upadłości, dla których rozpoczęto podział majątku. Autorka wyraża jednak opinię, że ujemna wartość kapitału własnego łączących się (przejmowanych) podmiotów na moment przygotowywania połączenia zgodnie z wymogami KSH, choć nie musi stanowić punktu odniesienia dla ustalenia parytetu wymiany udziałów, to powinna zostać dogłębnie przeanalizowana ze względu na niebezpieczeństwo braku pokrycia wydanych udziałów w majątku podmiotu przejmowanego. Z kolei wystąpienie ujemnych aktywów netto na moment księgowego rozliczenia połączenia spowoduje sytuację, w której każda zapłacona za przejętą spółkę cena przewyższać będzie wartość godziwą przejętych aktywów netto. Czytając zapisy UR można wnioskować, że bezwarunkowo nadwyżkę tę należy wykazać na dzień połączenia jako wartość firmy. W taki też sposób nadwyżkę ustaloną arytmetycznie na podstawie regulacji ustawowych obie analizowane spółki wykazały w sprawozdaniu finansowym za okres, w którym nastąpiło połączenie.

Spółka Agora w swoim jednostkowym sprawozdaniu za 2002 r.² zawarła informację o połączeniu przez przejęcie z City Magazine spółką z o.o., które to połączenie zostało zarejestrowane 31 października 2002 r. Wartość przejętych aktywów netto spółki City Magazine wynosiła na dzień połączenia minus 1,481 mln zł. W przygotowanym w związku z połączeniem planie połączenia, w którym na potrzeby ustalenia parytetu wymiany udziałów posłużono się wartościami księgowymi majątku spółki City Magazine, wartość kapitału własnego była dodatnia.

² Przypadek opisano, opierając się na analizie raportów rocznych SA-R przygotowanych przez emitenta Agora spółka akcyjna dla Komisji Papierów Wartościowych i Giełd za lata 2002-2004, www.agora.pl (dostęp: 20.03.2014).

Ujemna wartość przejętych aktywów netto wynika najpewniej z przewagi przejętych zobowiązań nad przejętymi składnikami aktywów. Spółka w swoim sprawozdaniu finansowym nie zamieszcza jednak żadnego wyjaśnienia odnośnie do zaprezentowanej wartości przejętych aktywów netto. Za tak mocno zadłużone przedsiębiorstwo spółka przejmująca zapłaciła 1,405 mln zł, która to kwota wymieniona została w sprawozdaniu jako cena przejęcia. Stosując regulacje UR w zakresie wartości firmy, jednostka przejmująca wykazała wartość firmy na dzień połączenia w kwocie 2,886 mln zł, co wynika z następującego obliczenia:

$$\begin{aligned} \text{Cena przejęcia} - \text{wartość godziwa przejętych aktywów netto} = \\ = 1\,405\,000 \text{ zł} - (-1\,481\,000 \text{ zł}) = 2\,886\,000 \text{ zł} \end{aligned}$$

W opinii autorki najważniejszą kwestią jest fakt, iż przy zastosowaniu powyższego wzoru wykazana kwota wartości firmy jest nie tylko wysoka, ale przede wszystkim przewyższa zapłaconą cenę przejęcia. Czy możliwe jest osiągnięcie tak dużych korzyści ekonomicznych z jednostki tak bardzo zadłużonej? Czy może tak duża nadwyżka ceny przejęcia tylko w części powinna odzwierciedlać przyszłe korzyści ekonomiczne, tj. obliczona wartość firmy powinna zostać pomniejszona o zobowiązania, które musi spłacić podmiot przejmujący? Choć ujawniona w wyniku połączenia wartość firmy stanowiła tylko 0,1% sumy bilansowej lub 2,8% grupy bilansowej wartości niematerialnych i prawnych, to wydaje się niewłaściwe pominięcie jej treści ekonomicznej w sprawozdaniu za 2002 r., szczególnie że Agora ujawnia jednocześnie, że przejęta spółka za okres przed połączeniem (styczeń-październik 2002 r.) poniosła stratę 1,465 mln zł. Informacje o pokryciu straty wskazują również, że wystąpiła konieczność obniżenia kapitału zapasowego zarówno w 2002, jak i w 2004 r. Stratę spółka Agora pokryła z zysku osiągniętego w 2002 r., o czym informuje w swoim sprawozdaniu finansowym za 2003 r. Z analizy sprawozdania finansowego wynika także, że Agora poniosła stratę na transakcjach zawartych z City Media w ciągu 10 miesięcy przed połączeniem. Wykazane przychody z transakcji z tą spółką wynosiły 0,29 mln zł, podczas gdy koszty dotyczące tych transakcji 0,38 mln zł.

Analiza sprawozdań finansowych z kolejnych lat następujących po połączeniu ujawnia, że spółka Agora – poza ustalonym na okres 10 lat umarzeniem wartości firmy – w 2004 r. dokonała odpisu aktualizacyjnego tej pozycji w kwocie 2,02 mln zł w związku z kosztami restrukturyzacji przejętej spółki. W sprawozdaniu finansowym nie zamieszczono jakiegokolwiek informacji o charakterze podjętej restrukturyzacji, co jest zastanawiające, zważywszy że w tym samym raporcie ujawniono, iż w czerwcu 2004 r. podjęto decyzję o zamknięciu „City Magazine” będącego jednym z czasopism znajdujących się w ofercie Agory.

Odpis aktualizujący, który obciążył pozostałe koszty operacyjne, wraz z naliczoną w 2004 r. amortyzacją skutkowało wyeliminowaniem wartości firmy z wartości niematerialnych i prawnych ujawnionych w sprawozdaniu finansowym na koniec 2004 r. Sprawozdania finansowe od 2005 r. nie zawierają żadnych informacji o „City Magazine”.

Drugi przypadek połączenia przez przejęcie, w którym wartość godziwa przejętych aktywów netto była ujemna, dotyczy spółki akcyjnej TVN sporządzającej swoje raporty finansowe na podstawie regulacji międzynarodowych standardów rachunkowości³. Połączenie z 2009 r., w wyniku którego TVN przejęła Neovision Holding, spółka przejmująca rozliczyła metodą nabycia. W wyniku tego połączenia spółka ujawniła wartość firmy w kwocie 724 mln zł, która to kwota została ustalona jako nadwyżka ceny przejęcia nad wartością godziwą przejętych aktywów netto. Cenę przejęcia ustalono na 424 mln zł, a aktywa netto na minus 300 mln zł. Ujemna wartość przejętych aktywów netto nie została nigdzie w sprawozdaniu finansowym za okres, w którym nastąpiło połączenie, wyraźnie zaznaczona. Spółka używa sformułowania „zobowiązania netto” w miejscu, gdzie podaje się wartość przejętych aktywów netto. Ujawniona wartość firmy została obliczona w sposób identyczny, jak zaprezentowano w przypadku spółki Agora:

$$\begin{aligned} \text{Cena przejęcia} - \text{wartość godziwa przejętych aktywów netto} &= \\ &= 424 \text{ mln zł} - (-300 \text{ mln zł}) = 724 \text{ mln zł} \end{aligned}$$

W tym przypadku wartość firmy ujawniona na skutek analizowanego połączenia stanowiła 43% całej wartości firmy figurującej w sprawozdaniu finansowym spółki TVN za 2009 r. i jednocześnie stanowiła 14,5% sumy bilansowej.

Po 20 miesiącach od przejęcia Neovision Holding jednostka dominująca TVN S.A. przeniosła dotyczące jej aktywa netto do grupy aktywów i zobowiązań przeznaczonych do sprzedaży, zaznaczając, że brak przesłanek do rozpoznania straty z tytułu utraty wartości firmy. Pomimo zaprezentowania w sprawozdaniu finansowym strat ponoszonych przez wyróżniony ośrodek wypracowujący środki pieniężne (zdefiniowany dla przejętej spółki Neovision Holding), TVN nie zdecydowała się na odnotowanie utraty wartości tej znaczącej pozycji niematerialnej ujawnionej na dzień połączenia: wartości firmy. Straty określono w wartości 213 mln zł oraz 251 mln zł w dwóch kolejnych latach. Analiza sprawozdania finansowego grupy TVN za 2012 r. dostarcza informacji o spisaniu w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wartości aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży i zakwalifikowaniu inwestycji jako

³ Przypadek opisano, opierając się na analizie raportów finansowych za lata 2009-2012 dostępnych na stronie www.tvn.pl (dostęp: 15.03.2014).

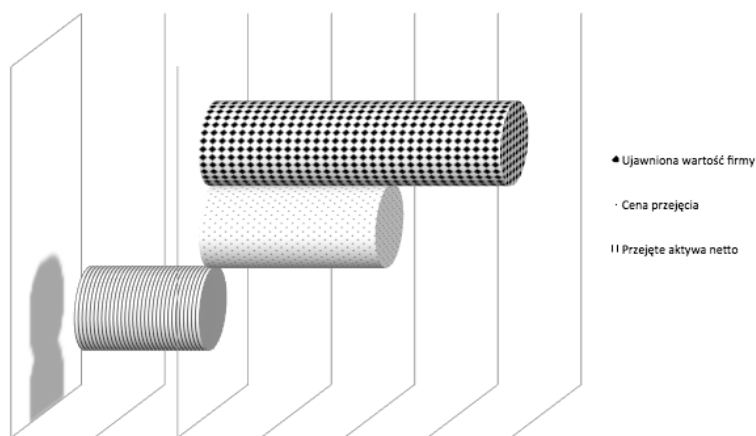
jednostki stowarzyszonej nc+. Inwestycja została przeprowadzona jako aport, który skutkowało jednoczesnym osiągnięciem zysku z przeprowadzonej transakcji w kwocie 196 mln zł.

Analiza przypadku TVN prezentuje sytuację, w której inwestycja w spółkę zadłużoną okazała się dobrą inwestycją. Przypadek Agory zobrazował sytuację zgoła odmienną: inwestycja w postaci przejęcia zadłużonej jednostki nie skutkowało w przyszłości korzyściami ekonomicznymi, kończąc się wygaszeniem działalności tego segmentu działalności Agory. Zatem czy w każdym przypadku można przyjąć, że zespół identyfikowalnych, nie dających się samodzielnie wycenić atrybutów przedsiębiorstwa, funkcjonujących niezależnie od identyfikowalnych aktywów⁴, jest więcej wart niż cała zapłacona cena przejęcia? Oczywiście, nie można wykluczyć dobrej inwestycji poczynionej na skutek tej transakcji. Każdy inwestor chce przecież kupić jak najtaniej, zatem kupowanie zadłużonej jednostki z możliwościami wzrostu może być właśnie wykorzystaniem nadarzącej się okazji. Czy inwestorzy nie powinni jednak być dokładniej informowani o takiej sytuacji i możliwych ryzykach w przyszłości? Warto zwrócić uwagę, że MSSF 3 [Międzynarodowy..., 2009] przewiduje alternatywne rozwiązanie: zamiast ujawnienia wartości firmy wykazanie straty z połączenia. Niestety, wykazanie straty nie przekłada się na zwiększenie sumy bilansowej z perspektywą utrzymania jej w następnych latach, jeżeli tylko test na trwałą utratę wartości nie wykaże przesłanek do obniżenia wartości ujawnionych aktywów (w sytuacji stosowania regulacji MSSF 3, który nie przewiduje amortyzowania wartości firmy lub z możliwością amortyzowania wartości firmy przez okres maksymalnie 20 lat). Obrazowo problematyczną kwestię opisaną dwoma przypadkami, które wystąpiły w polskiej praktyce gospodarczej, zaprezentowano na rys. 2.

Właściwe informowanie interesariuszy o przejęciu jednostki z ujemną wartością godziwą aktywów netto wymaga nie tylko profesjonalizmu służb księgowych, które powinny dołożyć staranności w zakresie ujawnienia szczegółowych informacji, ale związane jest także z etyką tej grupy zawodowej [Maruszewska, 2014, rozdz. 4.2]. Poprawność arytmetyczna oraz konieczność zachowania równowagi bilansowej sugerują wykazanie wartości firmy, jednak dogłębna analiza treści ekonomicznej w konkretnym przypadku może prowadzić do odmiennych wniosków. Aby służby księgowe nie pozostały przy arytmetycznej poprawności, ale dokonały analizy treści ekonomicznej wartości firmy, konieczna jest świadomość, że możliwa jest sytuacja, w której jednostka ujawni w sprawozdaniu fi-

⁴ Definicja wartości firmy jako kategorii ekonomicznej została zaczerpnięta z [Kamela-Sowińska, 1996, s. 73].

nansowym twór rachunkowości wykreowany tylko według zasady memorialowej⁵, który nie znajduje uzasadnienia w treści ekonomicznej przeprowadzonej transakcji przejęcia i który ignoruje ryzyko wynikające z przeprowadzonej transakcji.

Rys. 2. Prezentacja zależności pomiędzy ceną przejęcia, wartością przyjętych aktywów netto a wartością firmy ujawnioną na dzień połączenia

Podsumowanie

Choć przejęcie jednostki, której wartość godziwa przyjętych aktywów netto jest ujemna, nie występuje często, to z punktu widzenia dostarczania inwestorom wiarygodnych informacji należy podkreślić fakt długotrwałych i istotnych skutków sprawozdawczych bezkrytycznego stosowania obowiązujących regulacji rachunkowości przez podmiot przejmujący. Analiza regulacji rachunkowości w zakresie wartości firmy wskazuje, jak niebezpieczne, z punktu widzenia prezentacji wiernego i jasnego obrazu sytuacji finansowej jednostki, może być literalne stosowanie prawa o rachunkowości. Powyższe nie oznacza, że prawo można łamać, ale zwraca uwagę na konieczność głębszej refleksji i ostrożne aplikowanie formuł matematycznych, które wymagają dogłębnej analizy uzyskanych wyników. Dlatego profesjonalizm służb rachunkowości oceniać należy przede wszystkim przez pryzmat rozsądnego postępowania służącego wiernej prezentacji, a nie poprzez dokładność obliczeń i ich zgodność z przyjętą arytmetyką.

Nie zmniejszając znaczenia jasno i arytmetycznie poprawnie zdefiniowanej metodologii postępowania w sytuacji księgowego rozliczenia połączenia, w ar-

⁵ Podobnie Z. Luty określa ujemną wartość firmy w: [Luty, 2009, s. 179-184].

tykule podkreślono, że podejście takie może być niewystarczające do właściwego zaprezentowania treści ekonomicznej przeprowadzonej transakcji połączenia rozliczanego metodą nabycia. W związku z tym sugeruje się etyczne wzmocnienie w standardach rachunkowości, ponieważ etyka zawodowa zwraca uwagę na pozarachunkowe aspekty sporządzania sprawozdań finansowych i skłania do refleksji nad użytecznością ujawnianych informacji z punktu widzenia ich użytkowników. Obowiązek szerszego, niż tylko przez pryzmat poprawności arytmetycznej, spojrzenia na informacje tworzone w systemie informacyjnym rachunkowości nakładają w pierwszym rzędzie zasady wymienione w Kodeksie zawodowej etyki w rachunkowości opublikowanym w 2009 r. przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.

Literatura

- Backman J. (1970), *An Economist Looks at Accounting For Business Combinations*, „Financial Analyst Journal”, July-August.
- Kamela-Sowińska A. (1996), *Wartość firmy*, PWE, Warszawa.
- Luty Z. (2009) *Wirtualny wynik finansowy – ujemna wartość firmy* [w:] *Zintegrowany system pomiaru dokonań w rachunkowości*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach, Katowice.
- Marschall J. (2000), *Controversy Delays Rule on Pooling Yet Again*, „Financial Executive”, November-December.
- Maruszewska E.W. (2014), *Etyka we współczesnej rachunkowości a wiarygodność informacji w niej tworzonych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Maruszewska E.W. (2008), *Połączenia spółek. Prawo, rachunkowość, podatki*, Difin, Warszawa.
- Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”, „Official Journal of the European Union” L 149/28, 12.6.2009 r.
- Parker W.M. (1996), *Business Combinations and Accounting Valuation*, „Journal of Accounting Research”.
- Strojek-Filus M. (2013), *Determinanty oraz skutki wynikowo-bilansowe identyfikacji i rozliczania wartości firmy w grupie kapitałowej*, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.

**GOODWILL DISCLOSED IN A BUSINESS COMBINATION
UNDER COMMON CONTROL WITH NEGATIVE VALUE
OF ACQUIRED NET ASSETS' VALUE**

Summary: The article is an attempt to identify imperfect accounting regulations regarding disclosure of goodwill. The main intention of this paper and contribution to accounting knowledge is a critical analysis of existing acquisition regulations and introduction of two case studies based on Polish publicly traded companies. Case studies were used with the purpose of presentation the importance of economic content of goodwill disclosed in financial report. The author stresses that professionalism and ethics are crucial in order to fairly reflect acquisition conducted between holding companies.

Keywords: goodwill, accounting for business combinations, negative net assets.